

Hollandsche Musici in den Vreemde.

de kunstproductie van die zijde geen rekening te houden, op grond dat er tot hertoe geen vrouwelijke Rembrandt of Beethoven is opgestaan, zelfs niet al ware de onmogelijkheid bewezen dat die ooit zullen worden geboren — wat niet bewezen is en ook bezwaarlijk te bewijzen valt. Integendeel, men moet hieraan, niet uit galanterie (deze heeft immers afgedaan in een tijd van emancipatie?), maar uit belangstellende nieuwsgierigheid zooveel doemlijk aandacht schenken. Wie weet of die niet eenmaal wordt beloond door de ontdekking in de muziek van een George Eliot, of George Sand, van een Elizabeth Barrett of Helene Swarth: geen heroën, geen genieën in den zin van baanbrekers, maar waarmede de schoone sekse (eigenlijk is die uitdrukking thans buiten koers evenals „t zwakkere geslacht”) haar recht van meepraten in de fraaie letteren schitterend heeft gevindiceerd.

De mensch, zelfs hij die zich op eenige ontwikkeling kan laten voorstaan, steekt diep, dieper dan hij zelf weet, in vooroordeelen, die hij soms als ballast zijn leven lang met zich voortsleept. Laat ons eerlijk zijn en bekennen dat wij in den beginne, toen er sprake was van de Hollandsche componiste, wier naam aan het hoofd dezer regelen staat, geneigd waren zeer sceptisch te zijn en des te meer naarmate er in kleinen kring met meer ophef van haar werd gewaagd. Die kring was nu ook juist niet een, waarin men bij voorkeur ontluikende muzikale talenten zou zoeken. Geboren in 1863 te Batavia, kwam Cornelia van Oosterzee op vijfjarigen leeftijd met haar familie naar Holland. Zij genoot in de residentie haar opvoeding en „voerde er vrijwel het gewone prettige Haagsche jonge meisjes-leven.” Zoo begon zij indertijd zelf haar levensbeschrijving.*) Al vroeg toonde zij lust in muziek te hebben; zij kreeg pianoles van Wirtz en begon op circa twaalfjarigen leeftijd pianostukjes te schrijven. Maar meer voor de aardigheid, dan met een bepaalde bedoeling liet haar vader haar, toen zij zestien jaar was geworden, theorieles nemen bij Nicolai. Zij had toen al van allerlei gecomponeerd, ook een

aantal liederen.*) Onder Nicolai's leiding bracht zij het al spoedig tot een sonate, ja tot een strijkkwartet, dat nog al eens in de Koninklijke Muziekschool is gespeeld. Toen Cornelia twintig jaar oud was, stierf haar vader en zij keerde met de familie naar Indië terug. Zij bleef daar vijf jaar. In dien tijd componeerde zij zeer weinig, maar trad zij een paar malen als pianiste op, o. a. met twee deelen van het concert van Schumann. Naar het schijnt had zij er toen nog over gedacht pianiste van beroep te worden, maar Clara Schumann, wier raad zij had ingewonnen, achtte het voor haar te laat om zich nog een virtuozen-loopbaan te scheppen. In 1888 stierf haar moeder en Cornelia kwam weer naar Den Haag, waar zij ook aanvankelijk haar studies met Nicolai hervatte, thans niet meer „door geliefde banden van eerbied voor eenmaal bestaande conventioneele bezwaren teruggehouden.” Het toeval bracht haar op een soirée te Amsterdam in kennis met Röntgen en Messchaert. Zij zagen haar werk, dat hun sympathie wekte, en rieden haar het „ruime sop” in te gaan, waarmede Berlijn, het groote muzikale centrum van onzen tijd, was bedoeld. Zij volgde dien raad op, maar slaagde aanvankelijk niet in de keuze van een onderwijzer. Herzogenberg wilde geen nieuwe leerlingen aannemen, op de Hochschule was geen plaats, Spitta had geen tijd, Bargiel geen lust. Ten slotte belandde zij op het Sternsche Conservatorium, waar zij piano studeerde bij Max van de Sandt, compositie bij Radecke. Een klavierkwartet in Cis mol was de eerste vrucht van deze periode; het werd op een openbare uitvoering van het Conservatorium gespeeld, kort daarop ook op een Toonkunst-soirée te Amsterdam, door Röntgen, Cramer, Bosmans en Hofmeester. Onze landgenootte was op eenmaal de „ster” van het Sternsche Conservatorium en zij wilde nu hooger op en, à tout prix, instrumenteeren.

Na drie deelen van een tweede klavierkwartet te hebben geschreven, componeerde

*) Nederl. Muziekkalender.

*) Zoo mijn geheugen mij niet bedriegt, dan was het Dyna Beumer, die hier voor het eerst een daarvan in het publiek zong: „Mignonne”. Het viel zeer in den smaak — niet in den mijnen.